

Res – mobilia. Przedmiot jako symbol statusu, władzy i funkcji

4–5 czerwca 2018, Warszawa

W dobie przednowoczesnej silne uwarstwienie społeczne decydowało o roli różnych przedmiotów jako wyznaczników statusu. Umiejętność doboru mobiliów stanowiła świadectwo socjalizacji i kompetencji kulturowych. W złożonej grze społecznej ścierały się dwa nurty – z jednej strony osoby o wysokiej pozycji starały się ją podkreślić poprzez posiadanie przedmiotów kosztownych i wyjątkowych, z drugiej osoby aspirujące imitowały zachowania klas wyższych. Prowadziło to do narodzin chwilowych mód i presji na przesadną konsumpcję. Ważną funkcję odgrywało zdobycie obiektów rzadkich i egzotycznych, pozwalające na wyróżnienie się i uzyskanie społecznego uznania. Przedmioty mogły służyć także do demonstrowania przekonania politycznych, wyznawanych wartości i sympatii. Mobilia i ich cyrkulacja pełniły istotną rolę w relacjach społecznych, w tym zwłaszcza w relacji z panującym. Wyjątkowe wyróżnienia otrzymywane z ręki władcy budowały prestiż i pozycję społeczną. Z drugiej strony starania o łaskę wyżej postawionej osoby skłaniały do wysiłków w doborze podarunków. Ceniona była zwłaszcza pomysłowość ofiarodawcy. Saxo Grammatyk, opisując dar jednego z władców duńskich dla cesarza w postaci konia podkutego złotymi podkowami, podkreśla: „Sądzę, że cesarz chwalił pomysłowość ofiarodawcy jeszcze bardziej niż sam prezent, po tym jak uczynił tak wielki honor jemu, stosując najdroższy metal do najprostszego użytku.”

Miejsce obrad:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN,
Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, s. 202

Organizatorzy:

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie
i Instytut Archeologii i Etnologii PAN

Koncepcja i organizacja:

dr hab. Ewa Wólkiewicz (IAE PAN), dr Monika Saczyńska (IAE PAN), dr hab. Dariusz Adamczyk (NIH w Warszawie)

Organizatorzy:

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie
i Instytut Archeologii i Etnologii PAN

Miejsce:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, s. 202

Kontakt:

dr hab. Ewa Wólkiewicz (IAE PAN)
dr Monika Saczyńska (IAE PAN)

www.iaepan.edu.pl
www.dhi.waw.pl

Konferencja

Res – mobilia. Przedmiot jako symbol statusu, władzy i funkcji

4–5 czerwca 2018, Warszawa

25
Jahre / lat
DHI Warschau
NIH w Warszawie

Deutsches
Historisches Institut
Warschau

Niemiecki
Instytut Historyczny
w Warszawie

Max Weber
Stiftung

Deutsche
Geisteswissenschaftliche
Institute im Ausland

Rzym, Palazzo Altemps, Sala della Piattiaia, fragment fresku przedstawiający zastawę ślubną Girolamo Riario i Cateriny Sforzy (1477 r.)

Poniedziałek, 4 czerwca

10.30–10.40 Powitanie oraz otwarcie obrad

10.40–11.40 **SESJA 1**

Maciej T. Radomski (Warszawa): Zerwać, podrzeć i podeptać. Agresja wobec symboli i atrybutów osób, instytucji i grup społecznych (XIV-XVI w.)

Katarzyna Moskal (Kraków): *Iuste iudicate filii hominum*. Berelko burmistrzów krakowskich

Ewa Wólkiewicz (Warszawa): *Nota linguae*. Studium z zakresu archeologii prawnej

11.40–12.10 Dyskusja

12.10–12.30 *Przerwa na kawę*

12.30–13.30 **SESJA 2**

Dariusz Adamczyk (Warszawa): Obieg kruszcu niemonetarnego w Polsce wczesnośredniowiecznej: potrzeby rynku czy logika prestiżu?

Przemysław Wiszewski (Wrocław): Mowa uniwersalna, język regionalny czy jednostkowy głos? Rzeczy jako jednostki komunikacji, przykład Śląska (XIII-XVII w.)

Remigiusz Gogosz (Rzeszów): Niedźwiedź polarny czy plansza do gry, czyli jak zdobyć przyjaźń skandynawskiego władcy?

13.30–14.00 Dyskusja

14.00–15.30 *Obiad*

15.30–16.30 **SESJA 3**

Robert Kasperski (Warszawa): Zegar wodny, cytra i złoto – czyli o symbolice darów w dyplomacji Teodoryka Wielkiego

Magdalena Luto (Warszawa): Papiery, płaszcze i podarki. Czyli o przedmiotach niezbędnych polskim posłom na przełomie XVI i XVII wieku

Maria Molenda (Stary Sącz): *Item czyepycz slothy s czerwonom jedwabym od krolya* – rola luksusowych ubiorów, akcesoriów modowych i tkanin w budowaniu relacji z członkami dworu królewskiego Jagiellonów i przedstawicielami zagranicznych elit

16.30–17.00 Dyskusja

17.00–17.20 *Przerwa na kawę*

17.20–18.20 **SESJA 4**

Maciej Badowicz (Gdańsk): *Vinum bonum* – wino jako element komunikacji dworskiej w Europie Środkowej i Wschodniej na przełomie XIV i XV w.

Jakub Sawicki (Praga): Średniowieczne świeckie akcesoria stroju a „społeczne ja” w świetle źródeł archeologicznych

Anna Paulina Orłowska (Warszawa): Gronostaje – królewskie okrycie czy produkt ze średniej półki? Analiza porównawcza cen i postrzegania futer w okresie końca XIV i pierwszej połowy XV wieku

18.20–18.50 Dyskusja

19.00 *Kolacja*

Wtorek, 5 czerwca

10.00–11.00 **SESJA 5**

Konrad Grochecki (Lublin): Wczesnonowożytny „mobila” odkryte w Steżycy Nadwieprzańskiej k. Krasnegostawu: obrączka sokolnicza, tłok pieczętny oraz cyrkiel krocznik – łowy, dyplomacja i nauka w polskim renesansowym dworze

Sebastian Siembora (Warszawa): Wyroby szklane jako wyznacznik statusu społecznego w późnośredniowiecznym i nowożytnym Radomiu. Perspektywa archeologiczna

Magdalena Bis (Warszawa): Zdobne i modne – o naczyńiach szklanych używanych na tykocińskim zamku w XVI-XVIII w.

11.00–11.30 Dyskusja

11.30–11.50 *Przerwa na kawę*

11.50–12.50 **SESJA 6**

Dariusz Niemiec (Kraków): Luksusowe sztuce jako symbol statusu i nośnik treści ideowych na ziemiach polskich w okresie od XIII do XVI w.

Anna Penkała (Kraków): Mit „srebrnej tyżeczki”? Przedmioty prestiżowe w szlacheckich inwentarzach majątkowych z ksiąg grodzkich województwa krakowskiego w czasach saskich – skala zjawiska

Olga Przybyłowicz (Warszawa): O warunkach egzystencji norbertanek na Zwierzyńcu po potopie szwedzkim. Rzeczy drogie (luksusowe?) w rachunkach konwentu z lat 1662-1675

12.50–13.20 Dyskusja

13.30–15.00 *Obiad*

15.00–15.40 **SESJA 7**

Jakub Kosiorek (Warszawa): W salonie, kuchni i ogrodzie... Świat rzeczy księżnej Aleksandry Ogińskiej

Małgorzata Wrześniak (Warszawa): Rzemiosło artystyczne w relacjach polskich podróżników z włoskich podróży na przestrzeni trzech stuleci

15.40–16.10 Dyskusja

16.10–16.30 Podsumowanie i zamknięcie obrad